

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Hanuš Daniel
Téma práce:	Rodičovství jako právní problém
Rozsah práce:	74 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce (podle IS):	červen 2014

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantem zvolené téma je především aktuální, nikoliv však nové. To platí zvláště v současnosti, kdy opakovaně v různé intenzitě ožívá zájem odborné i laické veřejnosti (včetně zájmu mediálního) zájem o některé problematické otázky spojené s rodičovstvím (zejm. asistovaná reprodukce, surogační mateřství, baby-boxy aj.). Zejména v masových médiích jsou však často tyto otázky prezentovány povrchně, bez hlubší znalosti právních základů rodičovství, s přídechem senzačních příběhů. Diplomová práce, která se touto problematikou zabývá seriózně a především detailně, je tak cenným přínosem do společenského diskurzu ohledně této široké a právně a mnohdy i eticky citlivé problematiky.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si diplomant osvojil teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Důkladné zpracování tématu vyžaduje multidisciplinární přístup. Autor nevystačí se znalostí základních ustanovení rodinného práva ohledně filiace, musí prokázat také znalost předpisů z oblasti zdravotnického práva a dále pak příslušných dokumentů (úmluv) z oblasti mezinárodního práva, neobejde se bez poznání historického vývoje pojetí právní úpravy filiace. To vše zvyšuje náročnost tohoto tématu na zpracování diplomantem, která je navíc podtržena úzkými souvislostmi s otázkami etickými (a to především v rámci etiky lékařské).

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat z bohaté literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce členěna do jednotlivých kapitol (celkem 6, k tomu však nutno připočítat úvod a závěr). V úvodu autor formuluje cíl práce, a to: „*zaměřit se a obsahově vymezit jednotlivé aspekty rodičovství tak, jak jsou aktualně vnímány a upraveny v právním řádu České republiky.*“ Tomuto cíli je plně a zcela logicky podřízena stavba práce. V kap. první je předřazen historický exkurz ke klíčovým etapám právních dějin z hlediska zkoumané problematiky. V kap. druhé se již autor zaměřuje na základní pojmy (rodič, rodičovství, dítě, rodina). V souladu se zvoleným postupem od obecného k dílčímu pak autor v kap. 3 analyzuje určení rodičovství, a to (opět logicky v souladu se zákonitostmi reprodukce lidského rodu) nejprve mateřství. V souvislosti s tím se zabývá problematickými otázkami utajených a anonymních porodů. V rozsáhlé kap. 4 (která tvoří podstatnou část těžiště celé práce) zevrubně zkoumá problematiku asistované reprodukce, včetně problematiky surogačního mateřství a neopomíjí ani procesní konotace (maternitní spory). V kap. 5 se pak věnuje

určení a popření otcovství a konečně v kap. 6 pak mezinárodně uznanému právu dítěte znát svůj genetický původ. V závěru pak přehledně své poznatky shrnuje a vyslovuje hodnocení z pohledu de lege ferenda. Dále je třeba uvést, že jednotlivé kapitoly se dále dělí na menší celky. Také toto dělení je zvoleno vhodně a v souladu s celkovou koncepcí práce, navíc se v práci čtenáři lépe orientuje.

Oponentské hodnocení: Systematika práce odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod.

4. Vyjádření k práci

Práci hodnotím jako mimořádně systematicky důsledné a podrobné zpracování tématu. Kladně hodnotím především autorovy přesahy z oblasti práva do obecné sociologie a do roviny etické (srov. např. str. 17, 49 a násl. atd.). Dále rovněž kladně hodnotím práci autora s judikaturou ESLP zejm. str. 71). O důsledné a systematické práci autora s prameny svědčí bohatý poznámkový aparát, který čítá 137 poznámek pod čarou (což nepochybně obstojí i ve světle náročnějších požadavků kladných na práce rigorózní).

Drobnou výtku mám pouze k systematickému zařazení podkapitoly 4.7 (nástin problematiky maternitních sporů), kterou autor zařadil do kapitoly věnované institutu asistované reprodukce a surogačního mateřství. Maternitní spory se nepochybně mohou vyskytnout právě v souvislosti s uvedenými instituty, je však třeba podotknout, že jde o téma obecnější, neboť maternitní spory mohou nastat i v jiných případech, než právě v souvislosti s ART či suragračním mateřstvím. Tento drobný nedostatek však nijak zásadně nesnižuje hodnotu jinak velmi zdařilé práce.

Vzhledem k uvedenému práci hodnotím jako velmi zdařilé zpracování daného tématu.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl diplomové práce je uveden výše. Autor tento cíl splnil, pro veškeré jeho závěry lze nalézt oporu v textu práce.
Samostatnost při zpracování tématu	Diplomant při zpracování zvoleného tématu prokázal schopnost samostatné práce, a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a lze ji hodnotit jako zdařilou.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Autor pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Seznam použité literatury je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že autor pracoval s cca čtyřiceti zdroji, ať už monografického či časopiseckého charakteru, k tomu je nutno připočítat též množství internetových zdrojů. To je zcela v souladu s požadavky kladenými na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu diplomové práce zpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu, k podrobnosti zpracování již výše. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma zpracoval a vyčerpал dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Součástí práce nejsou žádné grafy

	ani tabulky, což je vzhledem k tématu pochopitelné. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je výborná.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – viz výše v rámci podrobného hodnocení

6.2 1) V rámci obhajoby se autor zaměří na prohlášení matky, které je vyžadováno v souvislosti s utajeným porodem, jehož obsahem je, že matka nehodlá o dítě pečovat (zejm. str. 34 a násl. práce). Má takové prohlášení nějaké právní účinky?

2) V souvislosti s opětovným zájmem masových médií o institut surogačního mateřství čtete např.: *„(náhradní matka) je rozvedená. Vše tedy může proběhnout tím nejjednodušším (a také nejběžnějším) způsobem: v rodném listě je od počátku uveden biologický otec, náhradní matka se dítěte po porodu vzdá a biologická matka požádá o osvojení. Často se to před úřady zaonačí dokonce tak, že ženatý muž byl nevěrný a dohodl se se svou milenkou, že bude dítě vychovávat s manželkou“¹* Jakého zásadního pochybení se autor zde uvedeného textu dopustil? Co je (zřejmě) myšleno „zaonačením před úřady“?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená diplomová práce, jak po stránce obsahové, tak i formální, splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě
Navržený klasifikační stupeň		Výborně

V Praze dne 24. 07. 2014

JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent diplomové práce

¹http://relax.lidovky.cz/ja-nahradni-matka-0e2-zdravi.aspx?c=A140721_204119_In-zdravi_jzl